

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет музичного мистецтва і хореографії
Кафедра академічного та естрадного вокалу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
_____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗИЧНА ПЕДАГОГІКА ТА МУЗИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

спеціальності: 025 «Музичне мистецтво»
освітнього рівня: першого (бакалаврського)
освітньо-професійної програми: 025.00.02 Сольний спів

Київ – 2022

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136354
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 2645/22
Лисенко
(підпис) (прізвище, ім'я)
« » 2022

Розробник: Мережко Юлія Валеріївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри академічного та естрадного вокалу.

Викладач: Мережко Юлія Валеріївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри академічного та естрадного вокалу.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу

Протокол від 30.08. 2022 року № 11

Завідувач кафедри Олена ЗАВЕРУХА
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми
(керівником проектної групи) 025.00.02 Сольний спів
(назва освітньої програми)

___ . ___ . 2022 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми

(керівник проектної групи) Яна КИРИЛЕНКО
(підпис)

Робочу програму перевірено

___ . ___ . 2022 р.

Заступник декана Інна ТКАЧЕНКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ІПБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ІПБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ІПБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ІПБ), «__»__ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
«Музична педагогіка та музична психологія»				
Вид дисципліни	<i>обов'язкова</i>			
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>			
Загальний обсяг кредитів / годин	<i>6 / 180</i>			
Курс	<i>II</i>			
Семестр	<i>III</i>	<i>IV</i>	-	-
Кількість змістових модулів за розподілом:	<i>2</i>	<i>1</i>	-	-
Обсяг кредитів	<i>3</i>	<i>3</i>	-	-
Обсяг годин, у тому числі:	<i>90</i>	<i>90</i>	-	-
Аудиторні	<i>42</i>	<i>42</i>	-	-
Модульний контроль	<i>6</i>	<i>6</i>	-	-
Семестровий контроль	-	<i>30</i>	-	-
Самостійна робота	<i>27</i>	<i>12</i>	-	-
Форма семестрового контролю	-	<i>екзамен</i>	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – надати студентам фундаментальні та професійні знання в галузях музичної педагогіки та музичної психології для подальшого їх використання в процесі майбутньої професійної діяльності.

Завдання дисципліни:

- ознайомлення з основними поняттями та предметом дослідження музичної педагогіки та музичної психології;
- ознайомлення з дидактичними основами музичної педагогіки, з системами та технологіями музичного виховання в Україні та світі;
- ознайомлення з пріоритетними професійними якостями викладача, зі структурою його професійної діяльності;
- ознайомлення з критеріями розвитку і формування особистості;
- набуття навичок визначення різних типів темпераменту учнів;
- розкриття специфіки психологічних процесів особистості музиканта;
- розвиток процесу емоційно-вольової саморегуляції в процесі підготовки до концертного виступу;
- формування здатності до використання здоров'язберігаючих технологій (вокалотерапія, музикотерапія) в процесі подальшої практичної діяльності;
- розвиток готовності майбутніх фахівців до навчання дітей з особливими освітніми потребами.

До методів роботи викладача зі студентами протягом вивчення навчальної

дисципліни «Музична педагогіка та музична психологія» можна віднести:

- ілюстративний;
- репродуктивний;
- проблемно-пошуковий.

Засоби навчання: навчально-методичні посібники, робоча навчальна програма, старт-дошка, комп'ютер, акустична система, CD – програвач, фортепіано.

Протягом проходження даного курсу у студентів мають бути сформовані наступні компетентності:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-1 Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-5 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-6 Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК-7 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-8 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-9 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-11 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-12 Здатність працювати автономно.

ЗК-13 Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК-14 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-15 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК-1 Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК-2 Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

СК-3 Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК-4 Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК-6 Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК-7 Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності;

СК-10 Здатність застосовувати базові знання музично-теоретичних систем та провідних концепцій, педагогіки та психології у педагогічній діяльності з фаху.

СК-11 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК-12 Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК-13 Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків

СК-14 Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

СК-17 Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК-18 Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

3. Результати навчання за дисципліною:

Змістовий модуль 3 Організація музично-педагогічної діяльності викладача-музиканта								
Тема 1. Методи, форми музичного навчання. Технології, системи музичного виховання	8	2	2	2				2
Тема 2.Музично-педагогічна діяльність викладача мистецької школи.	8	2	2	2				2
Тема 3. Особливості комунікативної поведінки особистості музиканта	8	2	2	2				2
Тема 4. Темперамент музиканта, характеристика його типів	8	2	2	2				2
Тема 5. Психологічні особливості дітей різних вікових категорій.	8	2	2	2				2
Тема 6. Музикотерапія, вокалотерапія - здоров'язберігаючі технології	7	2	2	2				1
Тема 7. Методичні поради щодо роботи з дітьми з особливими освітніми потребами на заняттях мистецького циклу	7	2	2	2				1
Модульний контроль	6						6	
Семестровий контроль	30							
Разом	90	14	14	14			6	12
Підготовка та проходження контрольних заходів	Екзамен							
Усього	180	28	28	28			12	54

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Історико-теоретичні основи музичної педагогіки та музичної психології

Тема 1 Сутність та зміст музичної педагогіки.

Визначення сутності поняття «музична педагогіка». Розкриття змісту дисципліни музична педагогіка. Об'єкт та предмет музичної педагогіки. Висвітлення категорій музичної педагогіки, сучасних тенденцій розвитку музичної освіти. Проведення паралелей між музичною педагогікою та іншими дисциплінами.

Тема 2. Методологічні засади музичної педагогіки.

Обґрунтування наукових підходів, методологічних принципів та методів дослідження в галузі музичної педагогіки. Ознайомлення з поняттями: «закономірність», «педагогічна умова».

Тема 3. Музична психологія як наука. Предмет і завдання музичної психології.

Загальні характеристики музичної психології як науки. Висвітлення історії розвитку психологічної науки. Психіка, ЦНС. Класифікація загальнонаукових методів дослідження психіки людини.

Тема 4. Історія розвитку психологічної науки. Етос і катарсис музичного мистецтва.

Розвиток музичної психології в XX – XXI століттях. Складові сучасної музичної психології. Категорії та принципи психологічної науки. Розкриття понять етосу і катарсису від прослуховування, виконання музичного мистецтва.

Тема 5. Структура особистості в теорії радянської та світової психологічної літератури.

Особистість як загальнонаукова категорія психології. Основні теорії особистості у світовій психології. Розкрити загальні психологічні характеристики особистості та закономірності її становлення.

Змістовий модуль 2

Періодизація становлення та розвитку музичної педагогіки.

Складові музичної психології.

Тема 1. Етапи розвитку вітчизняної та світової педагогіки.

Висвітлення етапів розвитку західноєвропейської музичної педагогіки. Ознайомлення з періодизацією становлення та розвитку музичної педагогіки в Україні.

Тема 2. Зміст музичного навчання та його складові.

Розкриття змістових компонентів музичного навчання. Опис дидактичних

принципів музично-педагогічного процесу.

Тема 3. Природні задатки здібностей. Здібності особистості як основа її креативного розвитку.

Розкриття понять «задатки», «здібності», «музичні здібності». Формування здібностей, музичних зокрема.

Тема 4. Емоційно-вольова регуляція поведінки музиканта.

Розкриття теоретичних підходів до проблеми емоцій. Висвітлення фізіологічних основ виникнення емоційних станів. Конкретизація поняття «воля», опис вольових властивостей особистості музиканта. Емоційно-вольова регуляція поведінки музиканта як основа його успішної виконавської діяльності.

Змістовий модуль 3

Організація музично-педагогічної діяльності викладача-музиканта

Тема 1. Методи, форми музичного навчання. Технології, системи музичного виховання

Розкриття методів, прийомів музичного навчання. Конкретизація форм музичного навчання. Уточнення існуючих систем та технологій музичного виховання. Розкриття організації процесу планування та педагогічної оцінки результатів музичного виховання.

Тема 2. Музично-педагогічна діяльність викладача мистецької школи

Мотиви, засоби, механізми спілкування. Психологія безпосереднього контакту. Конкретизація видів комунікативної культури вчителя з учнями.

Тема 3. Особливості комунікативної поведінки особистості музиканта

Особливості комунікативної поведінки особистості. Групи і їх класифікація.

Тема 4. Темперамент музиканта, характеристика його типів

Сутність поняття «темперамент», історія розвитку вчення про темперамент. Загальна характеристика його типів. Характер. Походження характеру та його прояви. Акцентуація рис характеру.

Тема 5. Психологічні особливості дітей різних вікових категорій

Загальні характеристики дітей дошкільного, молодшого шкільного, середнього, підліткового, юнацького віку. Пізнавальні процеси дітей різного віку. Висвітлення проблем навчання дітей різного віку.

Тема 6. Музикотерапія, вокалотерапія – здоров'язберігаючі технології

Пояснення щодо сутності музикотерапії та вокалотерапії та їх впливу на розвиток особистості учня. Тренінги з музикотерапії та вокалотерапії.

Тема 7. Методичні поради щодо роботи з дітьми з особливими освітніми потребами на заняттях мистецького циклу

Вроджені вади дітей. Методичні вказівки щодо музичної діяльності з дітьми з особливими освітніми потребами на заняттях мистецького циклу.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Ма кси	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2
-------------------------	-----------	-----------------------	-----------------------

	максимальна кількість балів за одиницю	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	5	5	2	2
Відвідування семінарських занять	1	5	5	2	2
Відвідування практичних занять	1	4	4	3	3
Робота на семінарському занятті	10	5	50	2	20
Робота на практичному занятті	10	4	40	3	30
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-	-	-
Виконання завдань до самостійної роботи	5	5	25	4	20
Виконання модульної роботи	25	2	50	1	25
Виконання ІНДЗ		-			
Разом		-	179		102
Усього		281			
Максимальна кількість балів: 281					

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	7	7
Відвідування семінарських занять	1	7	7
Відвідування практичних занять	1	7	7
Робота на семінарському занятті	10	7	70
Робота на практичному занятті	10	7	70
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-
Виконання завдань до самостійної роботи	5	7	35
Виконання модульної роботи	25	3	75
Виконання ІНДЗ	-	-	-
Разом		-	271
Максимальна кількість балів: 281 (за 3 сем.) + 271 = 552			
Розрахунок коефіцієнта: $552 / 60 = 9,2$			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Зміст завдання	Критерії оцінювання
-------	----------------	---------------------

Змістовий модуль 1		
1.	Знайти різні визначення сутності та розкриття змісту музичної педагогіки у науково-методичній літературі.	1. своєчасність та повнота виконання (2 б.); 2. ґрунтовна відповідь у розкритті питання в повному обсязі (3 б.).
2.	Обґрунтувати існуючі наукові підходи, методологічних принципи та методи дослідження в галузі музичної педагогіки.	1. своєчасність та якість виконання (2 б.); 2. ґрунтовна відповідь у розкритті питання в повному обсязі (3 б.).
3.	Розкрити загальні характеристики музичної психології як науки, висвітлити історію розвитку психологічної науки.	1. своєчасність та повнота виконання (2 б.); 2. ґрунтовна відповідь у розкритті питання в повному обсязі (3 б.).
4.	Розкрити поняття етос і катарсис музичного мистецтва.	1. своєчасність та якість виконання (2 б.); 2. ґрунтовна відповідь у розкритті питання в повному обсязі (3 б.).
5.	Розкрити загальні психологічні характеристики особистості та закономірності її становлення.	1. своєчасність та повнота виконання (2 б.); 2. ґрунтовна відповідь у розкритті питання в повному обсязі (3 б.).
Усього		25 б.
Змістовий модуль 2		
6.	Висвітлити етапи розвитку західноєвропейської музичної педагогіки.	1. своєчасність та якість виконання (2 б.); 2. ґрунтовна відповідь у розкритті питання в повному обсязі (3 б.).
7.	Описати дидактичні принципи музично-педагогічного процесу, які запропоновані О.М. Олексюк.	1. своєчасність та повнота виконання (2 б.); 2. ґрунтовна відповідь у розкритті питання в повному обсязі (3 б.).
8.	Знайти різні визначення понять «задатки», «здібності», «музичні здібності».	1. своєчасність та якість виконання (2 б.); 2. ґрунтовна відповідь у розкритті питання в повному обсязі (3 б.).

9.	Продумати засоби емоційно-вольової регуляції та саморегуляції у процесі підготовки до публічного виступу	1. своєчасність та якість виконання (2 б.); 2. ґрунтовна відповідь у розкритті питання в повному обсязі (2 б.); 3. креативність (1 б.).
	Усього	20 б.
Змістовий модуль 3		
10.	Описати існуючі системи та технології музичного виховання	1. своєчасність та повнота виконання (2 б.); 2. ґрунтовна відповідь у розкритті питання в повному обсязі (3 б.).
11.	Конкретизувати види комунікативної культури викладача мистецької школи з учнями	1. своєчасність та якість виконання (2 б.); 2. ґрунтовна відповідь у розкритті питання в повному обсязі (3 б.).
12.	Описати мотиви, засоби та механізми спілкування викладача з учнями	1. своєчасність та якість виконання (2 б.); 2. ґрунтовна відповідь у розкритті питання в повному обсязі (3 б.).
13.	Зробити загальну характеристику типів темпераменту.	1. своєчасність та повнота виконання (2 б.); 2. ґрунтовна відповідь у розкритті питання в повному обсязі (3 б.).
14.	Висвітлити можливі проблеми навчання дітей різного віку	1. своєчасність та якість виконання (2 б.); 2. ґрунтовна відповідь у розкритті питання в повному обсязі (3 б.).
15.	Знайти цікаві та корисні тренінги з музикотерапії та вокалотерапії, чітко їх описати	1. своєчасність та якість виконання (2 б.); 2. ґрунтовна відповідь у розкритті питання в повному обсязі (2 б.); 3. доцільність використання (1 б.).
16.	Надати власні методичні вказівки щодо музичної діяльності з дітьми з особливими освітніми потребами на заняттях мистецького	1. своєчасність та якість виконання (2 б.);

циклу	2. ґрунтова відповідь у розкритті питання в повному обсязі (2 б.); 3. доцільність (1 б.).
Усього	35 б.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться у формі тестів різної складності для перевірки отриманих психолого-педагогічних знань з вивченого матеріалу, опанованого студентами впродовж семестру. Максимальна кількість балів – 25.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форми семестрового контролю – екзамен. При дистанційному навчанні екзамен проходить на платформах Moodle. Студент має набрати 40 балів під час проходження екзаменаційного тестування в ЕНК.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю:

1. Розкрити предмет і завдання музичної педагогіки.
2. Визначити методи, що забезпечують продуктивність організації музичного навчання.
3. Розкрити у чому проявляється творчість педагога при плануванні виховної роботи.
4. Визначити, якими особистісними рисами повинен володіти викладач мистецької школи.
5. Описати основні теорії особистості у світовій психології.
6. Описати основні функції та якості свідомості.
7. Визначити роль музикотерапії у формуванні особистості дитини.
8. Описати роботу емоційно-вольової регуляції у процесі підготовки до концертного виступу.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
A	90 - 100	Відмінно – відмінний рівень знань в межах обов'язкового матеріалу, з можливими незначними помилками. Глибоке і повне опанування змісту навчального матеріалу, в якому студент легко орієнтується, володіє понятійним апаратом, Здатний пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження.
B	82 - 89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих помилок. За повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування у вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад відповіді, але у змісті і формі відповіді мали місце окремі неточності (похибки).
C	75 -81	Добре – в цілому добрий рівень знань з незначною кількістю помилок. Засвоєний навчальний матеріал, володіння понятійним апаратом, орієнтування у вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад відповіді, але у змісті і формі відповіді мали місце суттєві помилки.
D	67 - 74	Задовільно – посередній рівень знань із значною кількістю недоліків. За знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, при цьому студент допускає неточності у визначенні понять та при використанні знань для вирішення практичних завдань, не вміє доказово обґрунтовувати свої судження.
E	60 - 66	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань. Не повне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії.
FX	35 - 59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання. Студент має розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.
F	1 - 34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань, що вимагає повторного вивчення дисципліни.

7. Навчально-методична карта дисципліни

Назва змістового модуля	Змістовий модуль 1. Історико-теоретичні основи музичної педагогіки та музичної психології					Змістовий модуль 2. Періодизація становлення та розвитку музичної педагогіки. Складові музичної психології			
	179					102			
Теми	1	2	3	4	5	5	6	7	8
Теми лекцій (відвід. -1 б. за заняття) - 7 б	Тема 1. 1 б.	Тема 2. 1 б.	Тема 3. 1б.	Тема 4. 1б.	Тема 5. 1б.	Тема 5. 1	Тема 6. 1	Тема 7. -	Тема 8. -
Семінарських занять (відв. - 1 бал за заняття; відп. на 1 зан. - 10 б.) – 77 б	5*10=50б 1*5= 5б					2*10=20б 1*2=2б			
Практ. занять (відв. - 1 бал за заняття; відп. на 1 зан. - 10 б.) – 77 б	4*10=40б 1*4=4б					3*10=30б 1*3=3б			
Лаб. занять (відв. – 1 бал на заняття; відп. на 1 зан. - 10 б.) – 0 б.	-					-			
Самостійна робота – 45б	5*5= 25 б					4*5= 20 б			
Види поточного контролю (за 1 мк - 25 балів) – 75 б.	2*25=50б					1*25=25б			
Підсумковий контроль	-					-			
Усього	281								

Модулі	Модуль III						
Назва змістового модуля	Змістовий модуль 3. Організація музично-педагогічної діяльності викладача-музиканта						
Кількість балів за модуль	271						
Теми	1	2	3	4	5	6	7
Теми лекцій (відвід. -1 б. за заняття) - 4 б	Тема 1. 16.	Тема 2. 16.	Тема 3. 16.	Тема 4. 16.	Тема 5. 16.	Тема 6. 16.	Тема 7. 16.
Семінарських занять (відв. - 1 бал за заняття; відп. на 1 зан. - 10 б.) – 77 б	$7 \cdot 10 = 706$ $7 \cdot 1 = 76$						
Практ. занять (відв. - 1 бал за заняття; відп. на 1 зан. - 10 б.) – 77 б	$7 \cdot 10 = 706$ $7 \cdot 1 = 76$						
Лаб. занять (відп. на 1 зан. - 10 б.) – 10 б	-						
Самостійна робота – 35 б	$5 \cdot 7 = 35$ б.						
Види поточного контролю – 25 б.	Модульна контрольна робота – 75 б.						
ІНДЗ – 0 б	-						
Підсумковий контроль	Екзамен						
Усього	Усього без урахування коефіцієнта: 281 (за 3 сем.) + 271 = 552 балів Розрахунок коефіцієнта: $552/60 = 9,2$						

8. Рекомендовані джерела

1. Драганчук В.М. (2016). Музична психологія і терапія : навч. посібник для студ. спец. «Муз. мистецтво» [Електронний ресурс] / Вікторія Драганчук ; передм. Л. Кияновської ; Східноєвропейський нац. ун-т ім. Л. Українки. 230 с.
2. Загальна психологія: довідкові матеріали (на допомогу студенту вищого педагогічного навчального закладу в підготовці до екзамену) / Укладач: С.В. Яремчук. Мелітополь, 2001. 60 с.
3. Олексюк О.М. (2013). Музична педагогіка : навч. посіб. Київ : Київ.ун-т ім. Б. Грінченка. 248 с.
4. Падалка Г.М. (2008). Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ : Освіта України. 274 с.
5. Ростовський О.Я. (1997). Педагогіка музичного сприймання : навч.-метод.посіб. Київ : Ін-т змісту і методів навчання. 248 с.
6. Сергеєнкова О., Столярчук О., Коханова О., Пасєка О. (2020). Вікова психологія. Київ : Центр навчальної літератури. 376 с.
7. Черкасов В.Ф. (2014). Теорія і методика музичної освіти: навчальний посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан. 472 с.